

• **Tízéves a hallgatói mozgalom (7.)**

A tandíj éve

A hallgatói mozgalom utolsó nagyszabású megmozdulása a tandíj ellenes tüntetéssorozat volt 1995-ben. Ebben az időben Béla Éva állt a JATE hallgatói önkormányzatának élén, akit 1994 novemberében azal a Skultéty Tamással szemben választottak meg egy szavazattal, aki néhány hete köszönt le a Hallgatói Önkormányzatok Országos Szövetségének elnöki posztjáról. Béla Éva a mai napig a JATE egyetlen női Hök-elnöke.

• **Mennyire voltakot felkészülve a tandíj elleni fellépésre?**

– Nem voltunk felkészülve, hiszen amikor Hök-elnök lettem, a szokásos feladatokat kellett elvégezni. A tandíjat is bevezető Bokros-csomag hirtelen született meg 1995 március közepén. Ezt azonnal látványos demonstráció követte Szegeden. A megmozdulást nemcsak Hökösök szervezték, hanem a diákok is felajánlották segítségüket, nem volt szükség propagandára. A tüntetés jól megmutatta a Hök mozgalmi jellegét, az összefogás eredményeképpen az összes itteni felsőoktatási intézmény hallgatói részt vettek a megmozduláson, és valamennyi Hökelnök egységesen kiállt a demonstráció mellett. A Hökösök áprilisi szegedi közgyűlésén viszont már érezni lehetett a belső ellentmondást, ami szeptemberben már majdnem szakadáshoz vezetett. Az országos tüntetés előtt azonban még sikerült megállapodni, és az ellentmondások akkor még nem kerültek nyilvánosságra, legfeljebb sejteni lehetett a szétválást. Az áprilisi közgyűlésen a tandíjat elfogadtuk azal a feltétellel, ha az beépül a diákok juttatásainak és térítéseinek rendszerébe, tehát már ekkor felvetettük a differenciált tandíj fogalmát.

• **Hogyan reagáltak a megmozdulásra az oktatók?**

– Az egyetem oktatói a tüntetésekor mögöttünk álltak, a vezetők – köztük a JATE rektora – velünk együtt voltak. Viszonyzatképpen a hallgatói önkormányzat összefogott a szakszervezettel, amikor a kormány le akarta építeni az oktatói létszámot.

• **Hogyan értékeled a parlament előtti októberi sztrájkot?**

– Akkor mutatkozott meg utoljára Szeged erőssége. A fővárosi demonstrációra Pécs mellett hí érkezünk a legnagyobb létszámmal, tizenkét kocsiból álló kőhalmonként. Vezető személyeket utána isadtunk az országos diákszervezetnek, de Szeged szerepe a tüntetést követően háttérbe szorult.

Közelebb Európához

• **Miskolc (MTI)**

Az európai tanulmányok észak- és kelet-magyarországi központjának számít a Miskolci Egyetem.

Mint Besenyei Lajos rektor az avatőünnepségen elmondta, a tervet egy EU-pályázaton e célra nyert 234 ezer ECU-ból valósították meg. Az Európai Köösség az elmúlt évben hirdetett pályázatot a magyarországi

• **A tüntetés után nemcsak a szegedi, hanem az országos diákönkormányzat is változást élt át.**

– A parlamenti előtti tüntetést követően, október 21-én az ELTE-n tartották a Hökösök közgyűlését, ahol nem fogadták el az elnökség beszámolóját, ezért a vezető testület lemondott. Az ELTE egy része, a Budapesti Műszaki Egyetem és a debrecniek álltak szemben a vezetéssel. Ők már az októberi tüntetésen is kifütyülték a Hökösök tárgyalódelegációját, amikor kijöttek az országházból, és ismertették a kormánnyal kötött megállapodást. A tüntetőknek ez a része a Kossuth téren maradt, és tovább tüntetett annak ellenére, hogy a korábbi közgyűlésen egységesen a tandíj elfogadása mellett szavaztak. A tüntetők két táborra szakadásának figyelmetlenség és a szelektív hallás lehetett az oka. Szerintem nem mindenki értette meg, miről szólt a megállapodás.

• **Milyen kompromisszumot kötöttek?**

– A kormányzattal sikerült megállapodni abban, hogy csak kétezer forintot kell havonta fizetni, és egyelőre nem vezetik be a kiegészítő tandíjt. Továbbá a pénz az intézményeknél marad, azok felosztásába az önkormányzatok beleszólhatnak. A tandíj eltörlésére akkor már nem lehetett számítani, bevezetését nem tudtuk megakadályozni, így ez nem lehetett tárgyalási alap, csupán finomítani tudtunk a jogszabályon. A művelődési minisztérium rendelete egyébként tele volt szakmai hibával, a Hökösök több mint húsz oldalas kritikát írt róla, illetve én magam is megírtam észrevételeimet a minisztériumnak három oldalon keresztül. A rendeletnek sok olyan tétele volt, amelyeket könnyen félreértelmezhettek. Nem vette figyelembe például az intézmények sajátosságait. A megállapodást a szegediek többsége tudomásul vette, kivéve néhány embert, akik aztán „Szegedi megoldás” néven szerveződtek meg, országos szinten pedig az álláspontjuk a Magyar Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Országos Szövetségében öltött testet. Követeléseik azonban ugyanazt tartalmazták, amiről a Hökösök által kötött megállapodás is szólt.

• **A szakadás korszakaként tekinthető a Hök történetében?**

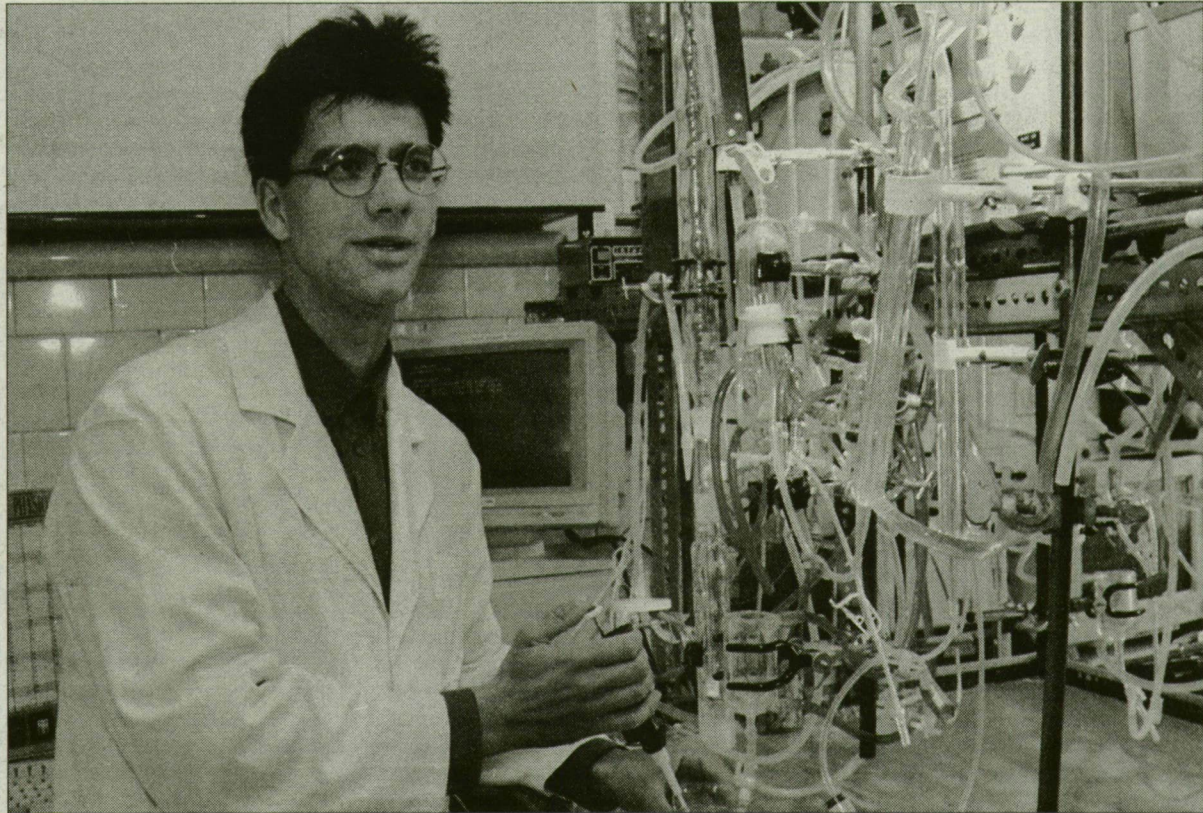
– Ezzel mindenképpen egy korszak, távozott egy nagy generáció. Utánunk fiatalabak jöttek, akik már másképp gondolkodtak, és megszűnt az önkormányzat mozgalmi jellege, itt Szegeden pedig megszakadt az a csapatmunka, amelyet addig végeztünk a hallgatói irodával közösen.

(Folytatjuk.)

Hegedűs Szabolcs

• **A szívről – többféleképpen**

Sportszerű kutatás

Dr. Csonka Csaba: „Itthon is adottak a föltételek ahhoz, hogy egy kutató eredményesen dolgozhasson.” (Fotó: Karnok Csaba)

Kutatóorvos, egyetemi hallgató és élsportoló. Csonka Csaba ’96-ban szerzett orvosi diplomát a SZOTE általános orvosi karán. Azóta az egyetem biokémiai intézetében dolgozik, kutatási területe a szív izkémias adaptációja. A közelmúltban egyéves ösztöndíjjal Berlinben kutatott. Az egyetem fiatal kutatója közben orvosbiológiai-mérnöki mäsoddiplomájáért a Budapesti Műszaki Egyetem is tanul. Mellesleg a néhány hónappal ezelött megrendezett evezős egyetemi világbajnokságon hatodik helyet szerzett magyar négyes tagja.

Kollégámmal éppen lenyomnánk a Dóm téri biokémiai intézet súlyos ajtajának kilincset, amikor nagy zörgéssel a pantheon oszlopai között a járdára ugrat egy

őcska bicikli, nyergében dr. Csonka Csabával. A fiatal kutatóorvos új vizsgálati anyagokat rejtő dobozt halász elő a csomagtartóból, s a folyosón a mélyhűtőbe süllyeszti. Még akkor sem vélem felfedezni a homlokán a tudósokra jellemző tekintélyt parancsoló ráncokat, amikor magára ölti a fehér köpenyt. Talán nem véletlenül, hiszen ismeretségünk másfél évtizede alatt – melyből közel tíz éven át képletesen, és a szó szoros értelmében is egy hajóban evezünk – szinte sohasem beszélget-

tünk igazán komoly dolgokról.

– A Radnóti Miklós Gimnáziumban indított biokémiai osztályba jártam, és már akkor is kutatói pálya szerepelt a távlati terveim között. Úgy tűnt, hogy ehhez ha nem is a legrövidebb, de a legalaposabb előképzettséget kínáló út az orvosi diploma megszerzésén keresztül vezet. Tehát amikor jelentkeztem a SZOTE-ra, már tudtam, hogy nem orvosként akarok majd dolgozni. A tudományos kutatások világában már meglehetősen korán bepillanthattam, hiszen harmadéves koromtól kezdve részt vettem a TDK-s munkában. Az élettani és a biokémiai intézetben már akkor is igen gyakran megfordultam, és nagyon megtetszett ez a munka. Így azután később sem csábított el az orvoslás.

• **Mi a kutatási területed?**

– A szív izkémias adaptációja. Azzal foglalkozom, hogy egy érelzáródás miatt kialakuló úgynevezett izkémias behatás után hogyan lehet a legjobban visszaállítani a szív eredeti funkcióját. Ebben a témában már három elsőszerzős publikációm született.

• **Praktikus oka van annak, hogy a komoly tudományos munka mellett jelentkeztél a Budapesti Műszaki Egyetemre, vagy pusztán az ismeretszerzés vágya indított erre a lépésre?**

– Egyelőre még nem tu-

dom pontosan, hogy miképpen, de a kutatómunkában egészen biztosan sok hasznát veszem majd az orvosbiológiai-mérnöki diplomának. Másrészt pedig mindig volt egy olyan fajta természettudományos érdeklődésem, amelyet nem elégíthettem ki az orvosi tanulmányaim során. Most élvezem, hogy ilyen területeken áshatok mélyebbre, s a tanulás is sokkal felszabadultabb úgy, hogy egy másoddiplomáért ültem újra iskolapadba. Nem a papír megszerzése hajt, nem törekszem erre mindenáron, egyszerűen hasznos, és egyszerre érdekes dolgokkal akarok megismerkedni. Ezzel együtt persze azt is meg kell vallanom, hogy a műszaki egyetemen tanulni bitang nehéz dolog.

• **A közelmúltban jöttél haza Berlinből, ahol egy évig kutathattál. Milyen tapasztalatokkal tértél haza?**

– Jó volt hazajönni. Bár az tény, hogy odakint sokkal könnyebb volt a munkára koncentrálni, mivel egyedül semmilyen más elfoglaltságot nem találtam. Az is igaz, hogy Berlinben a tárgyi föltételek is némileg jobbak, mint itthon, de a különbség nem jelentős. Talán csak annyi a különbség, hogy a vizsgálatokhoz szükséges anyagokat rövidebb átfutási idővel sikerült megszereznem, illetve hogy az adminisztrációs kötelezettség is jóval enyhébb volt, s így nem vonta el az időt az érdemi munkától. De ettől még

Magyarországon is lehet sikeresen dolgozni. Az azonban tény, hogy sokkal jobb a legújabb ismereteket közvetlenül a forrásból megismerni, mint tudományos publikációkból. Mindenesetre egy ideig most itthon szeretnék dolgozni.

• **Több, mint másfél évtizede sportolsz rendszeresen, élsportolóvá evezősként váltál. Hajóba szállhattál Berlinben is?**

– Nem hagyhattam ki egy évet, természetesen eveztem Németországban is. De mégsem volt olyan, mint itthon, hiszen a sport számomra nem egy újabb erőpróba a munka után, hanem a komoly fizikális igénybevétel mellett is kikapcsolódás, főképpen a remek társaság miatt, amit odakint nélkülözöm kellett. Egyébként szó sincs arról, hogy nekem valami hatalmas megterhelés az, hogy a munkám mellett sportolok, egyszerűen igényem van a rendszerességre ezen a téren is. Aki szereti amit csinál, és ráadásul még némi sikerélményt is kap a sporttól, az mindenképpen szaktí rá időt. Persze voltak az életemben olyan időszakok, amikor más dolgok jobban foglalkoztattak, és egy kicsit elhanyagoltam a sportot, de azután valahogy mindig visszakanyarodtam. Azt persze nem tudom, hogy a versenyszerű sportolást meddig tudom folytatni a kutatói munkám mellett, az azonban bizonyos, hogy a sport mindig része lesz az életemnek.

Kéri Barnabás

Pedagógusok bérrendezése

• **Budapest (MTI)**

A kormány 30 milliárd forinttal többet szán jövőre a pedagógusok béremelésére, mint idén – közölte a kabinet ülése utáni sajtótájékoztatón Pokorni Zoltán oktatási miniszter.

Elmondta: a kormány – a szakmai szervezetek kívánásának megfelelően – törvénymódosítással biztosít garanciát arra, hogy ez a pénz valóban eljusson az önkormányzatokon keresztül a pedagógusokhoz. A költségvetési törvény kiegészül azal, hogy a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény melléklete ágazati bérszorókat is tartalmazhat. Pokorni Zoltán beszámolója szerint 1999-ben – 10 százalékos inflációt feltételezve – 7,5 százalékkal emelkedik az oktatók reálbére. A pedagógusok keresete ugyanis januárban 16 százalékkal, majd szeptemberben további 3 százalékkal, azaz éves átlagban 17,5 százalékkal nőne.

Keveslik az emelést

• **Budapest (MTI)**

Nem felel meg a kormányprogramban szereplő ígéreteknek az, hogy a közoktatás támogatását jövőre 30 milliárd forinttal tervezik növelni – mondta Szakács Péter, a Pedagógusok Demokratikus Szakszervezetének (PDSZ) szóvivője a fővárosban tartott sajtótájékoztatón.

Nincsenek megelégedve a pedagógusok bérének januári 16 százalékos és szeptemberi további 3 százalékos emelésének mértékével sem. Az érdeklépviselet álláspontja szerint ennél ugyanis jóval nagyobb illetménynövelésre lenne szükség ahhoz, hogy a tanítók és tanárok bérének az elmaradását a négyéves ciklus alatt a kormányzat kompenzálja. A szakszervezet számításai szerint az oktatási miniszter 8 százalékos ígéréttel ellentétben a mostani javaslat mindössze 4 százalékos reálbéremelést tenne lehetővé. A szóvivő kifogásolta azt is, hogy bizonytalan-nak látszik a többi közoktatásban dolgozó bérének rendezése is. Szakács Péter egyetértett azzal, hogy a minőségi bérpótlék jövő szeptemberi megszüntetésével átmenetileg szűkítsék az e célra szánt forrásokat. A kormány pedagógusonkénti 1500 forintot jelentő mozgóbér-javaslatát nem tartotta megfelelőnek a minőségi munka jutalmazására.

Megbeszélés a szakképzésről

• **Budapest (MTI)**

A szakképzés helyzete mára konszolidálódott, és a terület irányítása is megtalálta a helyét az egységes oktatáspolitikán belül az Oktatási Minisztériumban – mondta a tárca helyettes államtitkára, a Pedagógusok Szakszervezetének oktatási tagozatának megbeszélésén. Benedek András beszámolt arról is, hogy a közeljövőben módosítani kívánják a szakképzési, valamint a szakképzési hozzájárulásról szóló törvényt. Meghagynák a Szakképzési Alapot, de az oktatási miniszter rendelkezne a működtetése és a támogatások elosztása felett.

Simoncsics Pál nyolcvanéves

• **Munkatársunktól**

A JATE növényteni tanszékének címzetes egyetemi tanára, dr. Simoncsics Pál professzor november tizedikén ünnepelte születésének nyolcvanadik évfordulóját. Ez alkalomból munkatársai köszöntötték őt otthonában.

A hatgyermekes tanító család legifjabb tagja, akárcsak a népmesék szerencsét próbálni induló legkisebb gyermeke, hosszú utat járt be, amíg szülőhelyéről, a ma Szlovéniában lévő Daruvár-

ról Győr érintésével szakmai sikereinek városába, Szegedre érkezett. Kis híján fél évszázada, 1951-ben kezdte egyetemi oktatói pályafutását. 1982-ben történt nyugdíjazásáig, s ezt követően is, egészen hetven éves koráig biológusok és gyógyszerészek számtalan generációját varázsolta el színes előadásával, bevezetve őket a növényvilág rejtelmeibe. Végigjárva az oktatói-kutatói ranglétrát, 1958-ban szerzett egyetemi doktori fokozatot, 1967-ben lett a biológia tudomány kandidátusa, s ugyanaz évtől egyetemi do-

cens is. Három évig (1979-1982) a növényteni tanszék vezetője, s egyben a fűvészkert igazgatója volt. Címzetes egyetemi tanári kinevezését hetvenéves születésnapján vehette át, a JATE legmagasabb kitüntetésével, a József Attila emléklappal együtt. Munkásságát állami kitüntetéssel is elismerték, 1979-ben kapott „Kiváló munkáért” emlékérmét.

Kutatómunkájával hozzájárult a Föld ősi növényzetének és éghajlatának megismeréséhez. Százötven-két száz millió évvel ezelőtti ten-gerek kővé vált üledékeiből

származó spórák és virágpor-szemek titkai tárultak fel mikroszkópja alatt, felidézve a hajdanvolt erdők, mezők növényeit, köztük a kőszénne alakult növénytársulásokat. Foglalkozott a levegőben szálló pollenszemek és a ma élő növényfajok virágpor-szemének összehasonlító vizsgálatával is. Számos külföldi tanulmányúton bővítette ismereteit. Két évig Humboldt-ösztöndíjjal Németországban, majd rövidebb ideig Prágában is dolgozott. Eredménye-it neves hazai és külföldi kol-légáinak közreműködésével publikálta.